

170 let družstevnictví

Tradice českých družstev se odvíjí od roku 1847, kdy byl v Praze založen „Pražský potravní a spořitelní spolek“. O jeho činnosti nemáme mnoho dochovaných informací. *„Je známo, že Pražský potravní a spořitelní spolek byl, jak ostatně i vyplývá z jeho názvu, osobitým družstvem s víceúčelovou činností. Členové si v družstvu ukládali svoje úspory a za takto vzniklý kapitál bylo nakupováno zboží běžné denní potřeby. Členskou základnu tvořili převážně dělníci a drobní řemeslníci,“* popisuje Lukáš Němčík ze skupiny COOP.

170 | coop
1847-2017

COOP.
Tradiční, regionální,
český prodejce
potravin již 170 let.

www.skupina.coop

V dalších obdobích družstva tvořila jistotu spravedlivých cen v poválečných dobách i během hospodářských krizí. Přesto často sklízela kritiku. Jak píše J. Moravec v roce 1936: „Dokud bylo družstevnictví pouhou teorií, dokud zde byla pouze družstva malá a slabá, bylo na ně nepřátelskými kruhy pohlíženo jako na neškodnou hračku, s kterou si sociálně slabí spotřebitelé budou hrát a nikam to s ní nepřivedou. To byl ovšem omyl a po válce (pozn. První světové) zde najednou bylo družstevní hnutí, z malých počátků vrostlé, ale dobře organizované a plné života.“ Velice důležitá byla činnost družstevní nákupní centrály VDP, která produkovala velké množství privátních výrobků pouze pro družstva. Zajímavostí je, že již v roce 1930 existovaly privátní výrobky nesoucí název COOP nebo Cooperator.

Následný vývoj v 50. letech 20. století přinesl všeobecně hrubé porušování zákonnosti a deformace, které hluboce zasáhly do činnosti družstev. Reorganizace podle „scénáře“ vypracovaného na ÚV KSČ v roce 1952 směřovala k přeměně ústředí družstev a družstevních organizací na výkonné orgány pro plnění státem direktivně ukládaných úkolů. Z rozhodnutí strany přišla družstva o svůj majetek, který měla především ve městech, a byla direktivně pověřena zajišťovat zásobování obyvatelstva na venkově. Družstva byla systematicky zbavována podnikatelské iniciativy a účelově zneužívána. Po roce 1989 došlo k postupnému narovnávání majetkových poměrů a družstva se musela vypořádávat s nastupující zahraniční konkurencí, která stavěla moderní prodejny, zatímco družstva musela udržovat velké množství starších prodejen. Ironií tak je, že za socialismu se stát díval na družstva coby kapitalistický přežitek a nyní je považuje za přežitek socialistický.

V současnosti jsou družstva známá především podporou regionů, kde působí, a prodejem regionálních výrobků. Soustředí se v nich na menší producenty a kvalitu. Prodejny jsou postupně představovány, aby nabízely co největší komfort pro zákazníky. Unikátní jsou například nízkoenergetické modulární prodejny nebo čerpací stanice. Jsou zde také zaváděny doprovodné služby pro zajištění co největšího komfortu místních obyvatel. Jde například o finanční služby typu platba složenek, bezkontaktní platební terminály,

dobíjení kreditů nebo výběr hotovosti CASH-BACK. Z dalších aktivit se rozvíjí spolupráce s Českou poštou, farmářské trhy a řada dalších aktivit. Oblíbené jsou i privátní značky COOP, do kterých patří již přes 600 výrobků.

Svaz českých a moravských spotřebních družstev (Skupina COOP) sdružuje 47 spotřebních družstev, která provozují dohromady téměř 2 700 prodejen s celkovou prodejní plochou okolo 350 000 m² a zaměstnávají na 13 500 lidí. V roce 2015 vykázala česká a moravská spotřební družstva obrát v hodnotě přes 27 mld. Kč. Počet členů družstev je cca 130 000.

Členská družstva vystupují pod společnou značkou COOP, která je tak největší sítí prodejen potravin v České republice. Více než 400 prodejen potravin je začleněno do maloobchodních řetězců COOP TUTY, COOP TIP, COOP TERNO, COOP DISKONT a COOP STAVEBNINY. Kromě obchodní činnosti provozuje SČMSD také 9 středních odborných škol, Manažerský institut, DLS nebo půjčovnu automobilů pod značkou Europcar a mobilního virtuálního operátora COOP Mobil.